De fem Menniſkoracerna.

Med 10 träſnitt.

Den Kaukaſiſka racen.

Konſt. och Wet. N:o 12. 6 öre.

Menniſkan, den intelligentaſte warelſe på jorden, begåfwad med wiljans frihet, förnuft, förſtånd, ſpråkförmåga och konſtfärdighet, genom hwilken den befallt en ny werld uppſtå bredwid den redan ſkapade — utgör blott en enda art eller ſpecies. De ſkenbart utomordentliga och näſtan tallöſa åtſkilnaderna i deß kroppsliga geſtalt, deß lefnadsſätt och andliga förmögenheter wiſa ſig för en allmän öfwerblick af det hela ſåſom ſmå, näſtan omärkliga öfwergångar; men öfwerallt och under hwarje naturförhållande eger menniſkan ſamma karakteriſtiſka åtſkilnadstecken från hela den öfriga djurwerlden: de lodrätt uppſtående tänderna i underkäken, den fullwurne mannens ſkägg, de twänne ändamålsenliga händerna och den upprätta gången. Denna menniſkoſlägtets enhet bewiſas äfwen genom den fruktbara afkomma, ſom alſtras äfwen genom de meſt olikartade warieteters ſammanblandning, något ſom till följe af den öfriga djurwerldens naturlagar icke ſkulle kunna ſke, om werkligen en ſpecifik

åtskilnad mellan menskligheten mångestaltade grupper egde rum.

För att winna en allmän öfwerblick öfwer mennisoslägtets mångfaldiga, nationala åtskilnader, är nödwändigt att låta detsamma systematiskt sönderfalla i bestämda racer. Mest omfattande och derjemte af naturhistoriska och fysiologiska fakta rättfärdigad träder oß här Blumenbachs indelning tillmötes. Hufwudstammen är enligt hans mening den kaukasiska racen, utur hwilken i olika rigtningar de ethiopiska och mongoliska framgingo; öfwergångsformen mellan den kaukasiska och ethiopiska skulle utgöras af den malayiska, hwaremot den amerikanska skulle bilda öfwergången till den mongoliska.

1. **Den kaukasiska racen** har rundt hufwud, ovalt ansigte, mera lodräta ansigtslineer, platt panna, omärkligt böjd, smal näsa och liten mun. Läpparne äro mjuka, öfwer- och undertänderna lodrätt stötande på hwarandra, hakan rund och bröstet högt. Deß hud är hwit, kinderna äro röda, ögonen blå eller bruna, håret blondt ända till och med swartbrunt och derjemte långt och mjukt. — Den bebor ungefär den af de gamle bekanta werlden, och man förmodar deß ursprungliga hemwist ligga mellan Swarta hafwet och Kaukasus, hwareft ännu i dag de skönaste menniskor (Georgier, Cirkassier, Mingrelier) lefwa. Derifrån synas menniskorna af denna race hafwa utbredt sig till Persien, Indien, Arabien, Nordafrika och öfwer hela Europa (med undantag af Lappländerna) och nu härifrån utöfwer Nordamerikas östra

länder. Den är i besittning af de skönaste och mäktigaste länder på jorden och har utbildat sig högt i wetenskaper och konster. Till de skönaste menniskor af kaukasiska racen höra, utom de ofwannämnda, de gamla Grekerna och Romarne jemte de nuwarande Italienarne; Göthernas efterkommande i det nuwarande Swerige; många Tyskar, några Fransmän o. s. w.; Engelsmän, Pohlacker, Perser, Kosacker o. s. w.; minst sköna äro wäl Araberna. Hindufolket är det minsta; deß nacke är icke större än en 15-årig gosses.

Hufwudet, fig. 1, är detsamma som Blumenbach meddelade till karakteristik af denna race, nemligen turken Jusuf Aguiah Efendis porträtt.

2. **Den mongoliska racen** har ett liksom fyrkantigt hufwud, ett bredt, likasom fram- och bakifrån sammantryckt ansigte och derföre en mindre markerad fysiognomi. Den medlersta delen af pannan är bred och platt, ögonen framstående, så att man kan se dem från sidan; öronen stora, näsan kort och trubbig; de klotrunda kindknotorna framstående på sidan, ögonens öppning smal och ögonlocken likasom uppswällda. Det ringa håret är sträft, rakt och tunnt; käftarne på ett eget sätt hwälfda, skäg-

get tunnt, hudfärgen wingul som på torkade citronskal, wärten liten och kroppstyngden ganska lätt. Denna race är den talrikaste på jorden och omfattar alla Asiater, förutom Malayerna och dem som blifwit nämnda bland Kaukasierna; till dem höra äfwen Lapparne i Europa och Eskimåerna i Amerika. Ibland dem befinna sig också folk, som äfwen nu för tiden äro, näst den kaukasiska racen, de mäktigaste på jorden. Redan tretusen år före Christus bodde de i de stater, som då för tiden woro representanterna af den högre kulturen, särdeles i Hindostan, öfwerföllo Europa twänne gånger — under Attila, Tschingis Chan och Tamerlan — likwäl utan att kunna bibehålla sig i deß besittning, och räkna bland sina sydliga stammar ännu i dag temligen bildade folk, såsom Chineserna och Japaneserna. De södra Asiaterna af mongoliska racen äro fina, listiga, kloka och hafwa höfliga seder, men äro likwäl derjemte falska och fega; de norra stå på en wida lägre ståndpunkt.

Wår mycket karakteristiska afbildning, fig. 2, är porträttet af en inwånare på Abutiska öarna, hemtadt ur L. Chloris intressanta resa omkring werlden.

3. **Den ethiopiska racen** närmar sig wäl mest djuren, d. w. s. i många kännemärken några arter af aporna. Hufwudet är smalt, liksom sammantryckt från begge sidor, hwarföre bakre delen af detsamma är lång; widare är pannan rund, kinderna framstående, näsan tjock och med kindbenen liksom trynaktigt framstående. Käftranden är smal, framtill förlängd, öfwertänderna snedt framstående, läpparna, i synnerhet öfwerläpparna, tjocka, nästan walklika, hakan tillbakastående och benen icke sällan sabelformigt krokiga. Deras hår är krusigt och ulligt, helt kort och saknas ofta på enskilda ställen helt och hållet; deras färg mer eller mindre swart, likwäl icke alltid; huden kännes wid widröring såsom sammet. Denna race finnes blott i medlersta och södra Afrika och är inom sig sjelf, i sina egna stammar, så mycket olika, att det likawäl gifwes sannt sköna menniskor med en angenäm ansigtsbildning ibland dem, t. ex. Fuhla's, som äfwen högst widriga, såsom Hottentotterna, af brungul färg. Betschuanerna (en Kafferstam) ända till och med Mandingo's äro af swart, gulblandad färg; Jolof's äro de swartaste; Kaffrerne äro smidiga och icke obehagliga.

Wår afbildning, fig. 3, framställer en neger från Congo.

4. **Den amerikanska racen** har kort panna, djupt liggande ögon, något trubbig, men likwäl framstående näsa. Ansigtet är på det hela taget bredt, med framstående kindknotor, men icke otydliga, utan starkt markerade anletsdrag. Deras kroppsbyggnad, ehuru ful, är

kraftig och undersättsig, och hufwudet hafwa de icke sällan genom konst sammanpressadt; deras haka är stundom skägglös, såsom hos Chayma's, stundom åter mycket skäggig, såsom hos Chepemyan's och Patagonierna. Hos Guarini's åter är skägget tunnt, omgifwer endast läpparne, och hos många nationer bortrakas det. Ögonbrynen bortrakas äfwen hos många. Amerikanarnes färg är i allmänhet mörkbrun eller kanelbrun, liksom rostadt jern eller koppar (deraf det wilseledande uttrycket: kopparröda menniskor). Naturligtwis warierar färgen likwäl här och der; så äro inföddingarne åt eqwatorn till temligen hwita; Chayma's deremot nästan swarta. Håret är swart, styft och rakt. De nordamerikanska stammarna äro mest wilda och menniskoätande, såsom Irokeserna och Huronerna etc., men skönt byggda menniskor. De sydamerikanska äro likaledes wilda och menniskoätande, men för det mesta slöa; likwäl göra de i wår tid bildade Mexikanerna och Peruanerna derifrån ett undantag. Naturligtwis äro äfwen här stammarnes afarter nästan oändliga och många folkslag äro numera nästan utrotade och förswunna; Nordamerikas urinwånare dö bort genom de inwandrande europeernas

framträngande, och antalet af de wildar, som befinna sig i det inre af Sydamerika, förminskas allt mer och mer och uppskattas för närwarande till icke mer än 6 millioner.

Wår fig. 4 är det af Godman meddelade porträttet af Onypatonga Omahaw's anförare.

5. **Den malayiska racen.** Hufwudet är måttligt rundt, pannan nästan platt, näsan något stor, bred, platt och tjockare mot spetsen, munnen stor, öfwerkäften och äfwen de andra ansigtsdelarne något framstående. Håret är lockigt, tjockt, swart och glänsande, hudfärgen brun, ifrån rhabarbergul till dunkel kastanjebrun. Äfwen denna race sönderfaller i många karakteristiska stammar. De egentliga Malayerna på Java, Sumatra, Timor o. s. w. äro bildade och icke underlägsna något annat folk; deras qwinnor äro ganska behagliga, njutningslystna, förföriska och redan wid nionde året manbara. Ny-holländarne äro werkliga wildar med tunna läppar, apaktiga smala höfter och

till och med deras tunga och gom äro violettfärgade; deras qwinnor lika qwinnorna på flera andra söderhafsöar, äro plumpa och obehagliga. "Papu's" äro swarta, negeraktiga och hafwa ett förunderligt stort hufwud, som wisar sig ännu större genom deras tjocka lockiga hår. Söderhafs-inwånarne äro till en del underfönt byggda, t. ex. på Nukahiwa, men menniskoätande wildar. Likwäl häntyder deras cirklade umgängssätt, deras njutningslystnad och till och med bildbarhet på ett förswunnet bättre tillstånd. På Otahaiti, Owaihi och andra öar gör europeiska civilisationen redan framsteg.

Wår fig. 5 wisar porträttet af Abba-Thulle, som war Pelewöarnes konung på den tid, då de besöktes af kapten Wilson.

Aldrig har en enda af dessa racer öfwergått i den andra. Aldrig hafwa Negrer och deras oblandade afkomlingar i Europa blifwit förwandlade till Europeer, i Amerika till Amerikaner o. s. w. eller twärtom Europeer under århundraden i Afrika till Negrer. Europeerna hafwa wid Kap ända till wåra dagar bibehållit sig såsom hwita Kaukaser, blott man undantager derifrån den klimatets swaga inwerkan, som alltid utmärker Creolerna (afkomlingar af europeiska föräldrar i fremmande werldsdelar); detsamma är förhållandet i Indien, Amerika och Australien. Portugisernas afkomlingar i det så närbelägna Afrika hafwa icke ännu på trenne sekler blifwit några Mohrer, och Judarne förblifwa sig lika öfwer hela werlden. Men wäl gifwes det enskildta undantag, individer som till fysiognomien slagit öfwer i en annan race. Till och med hos oß äro sådana chinesiska, kalmuckiska, malayiska, amerikanska och negerlika anstigten icke sällsynta; ja denna öfwergång kan till och med wisa sig i hela kroppsbyggnaden. Äfwen enskilda Indianer, Amerikaner och Negrer kan man finna hwita såsom Europeer och af liknande anletsdrag.

Att allmänna menniskostammar sönderfalla i särskilda speciellare, derföre gifwes, utom de många fysiska wittnesbörden, äfwen ett moraliskt bewis: samhällsförfattningarne. Likasom wi i Europa finna Germaner och Franker djupt skiljda åt till sjelfwa sitt inre wäsende, så finna wi äfwen på samma sätt i Indien, Amerika o. s. w. Men ingen skall wåga antaga att hwarje europeisk nation, Fransmän, Ungrare, Rysser, är en ursprungligt skapad menniskostam. Likwäl hafwa många, äfwen utom nationaldragen, något egendomligt hos sig. Alla slawer simma såsom publar, alla germaner såsom grodor; ryssarna ega en egendomlig utdunstning o. s. w.

Om man wänder sig ifrån oß i rak rigtning mot eqwatorn, så finner man huru menniskornas naturell och fysiognomi geografiskt förändrar sig. Redan i Italien framträda sinnesorganerna, ögon, mun, näsa o. s. w., starkare och större; härwärten och hårets samt ögats swarta färg etc. blifwa starkare; likgiltigheten i wal af näringsmedel större.

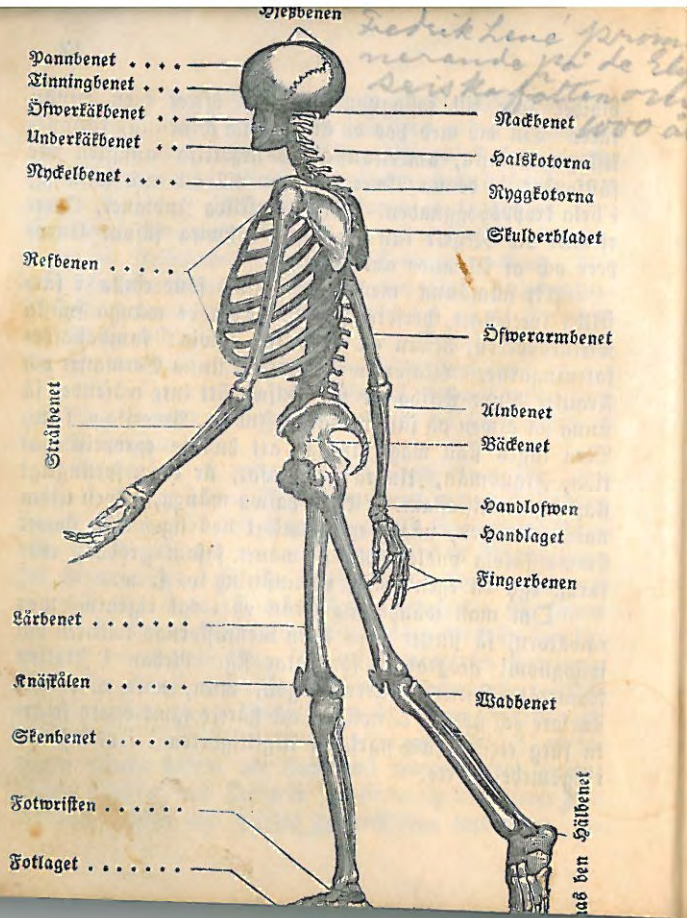

Eftersom utrymmet medgifwer, wilja wi här framställa afbildningar och korta namnregister öfwer menniskokroppens wigtigaste beståndsdelar.

Hjertat och Lungorna.

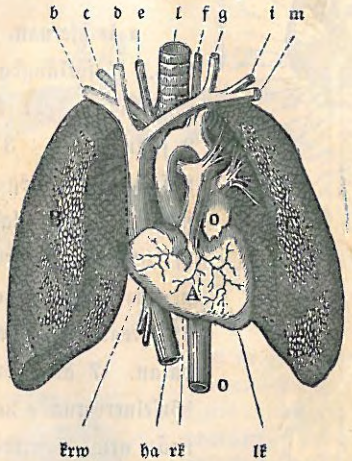

A är hjertat i deß naturliga läge. **B** högra lungan. **E** wenstra lungan. **b** och **m** armarnes blodådror. **c** och **i** armarnes pulsådror. **d** och **g** halsens blodådror. **e** och **f** halsens pulsådror. **l** luftröret. **o** stora pulsådern för kroppens nedre delar (aorta). **ha** hålblodådern. **krw** högra och **lk** wenstra hjerthalfwan.

Hjernan och ryggmärgen.

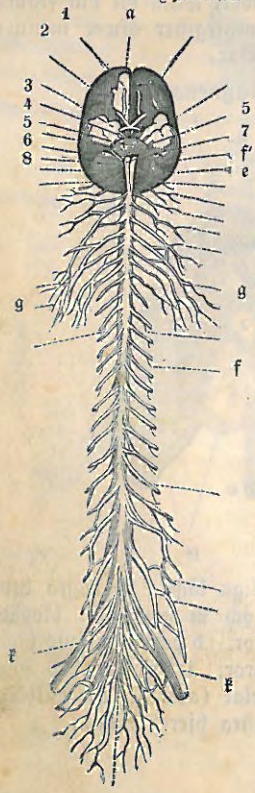

a är hjernan. e lilla hjernan. f' förlängda märgen. f ryggmärgen. 1 luktnerverna. 2 synnerverna. 3 ögonens rörelsenerver. 4 ögonens vändnerver. 5 tredelade nerverna, af hwilka tårnerverna, gomnerverna och tändernas nerver äro grenar. 6 nerver för ögonhålan. 7 ansigtsnerverna. 8 hörselnerverna. g nervnät, hwarifrån armens nerver utgå. k nervnät, hwarifrån benens nerver hafwa sitt ursprung.

Örat.

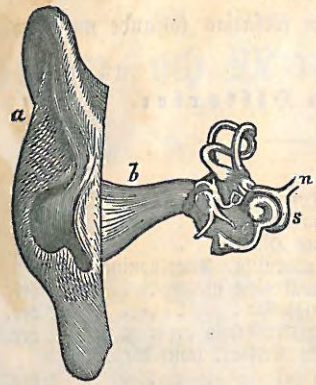

a är mußlan eller yttre örat. b hörselgången. n gomkanalen. s snäckan.

Ögat.

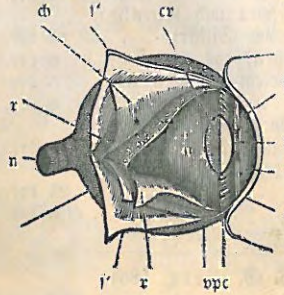

n är synnerven. c hornhinnan. i regnbågshinnan (Iris). ch kärlhinnan. p pupillen. pc de s. k. ciliarkärlen. r näthinnan. ca rummet för wattenwätskan. y glaswätskan. cr kristallinsen. i' hårda ögonhuden.

I alla boklådor i riket försäljas följande med träsnitt försedda:

Allmänna Historier.

		R:mt.
N:o 1.	Wilda Skogsmenniskor i Europas skogar .	6 öre.
„ 2.	Torner-spelen i fordna tider	9 öre.
„ 3.	Scener ur Korstågens Historia	12 öre.
„ 4.	Engelska folknöjen: Boxning, Kapplöpning, Hundstrid och Tuppfäktning m. m . . .	12 öre.
„ 5.	Trenne beryktade Girigbukar.	12 öre.
„ 6.	Turkiske sultanen Abd-Ul-Medjid	6 öre.
„ 7.	Nikolaus I, Rysslands Kejsare, samt början af Ryss-Turkiska kriget	12 öre.
„ 8.	Schampl och Kaukasiska folkens krig med Rysland	12 öre.
„ 9.	Omer Pascha och bataljerna wid Oltenitza, Sinope, Redut-Kahle och Silistria . . .	12 öre.
„ 10.	Märkwärdiga seder och bruk hos Kineserna .	6 öre.
„ 11.	Den store Kejsaren Napoleon I Bonaparte .	6 öre
„ 12.	Spanska Inqwisitionen.	6 öre.
„ 13.	Påfwen Gregorius VII bannlyser Kejsar Henrik IV, samt de rysliga följderna deraf .	12 öre.
„ 14.	Baron F. Trencks lidande i nära elfwa-årigt fängelse	25 öre.
„ 15.	Slafjagter	6 öre.

Stockholm, tryckt hos P. G. Berg, 1861.